

OKTATÁSI HIVATAL

**OKTATÁSI
HIVATAL**

KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ

**pedagógiai szakszolgálati intézményben pedagógus-
munkakörben foglalkoztatottak részére**

Ötödik, javított kiadás

Oktatási Hivatal elnöke által elfogadott módosított változat.
Hatályos a 2025. évi pedagógusminősítési eljárásoktól.

A kiadvány eredeti változata az Oktatási Hivatal által a TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001
„Pedagógusképzés támogatása” című kiemelt uniós projekt keretében készült.

A kiadvány elektronikus formában a www.oktatas.hu weboldalon kerül közzétételre.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
I. Bevezető.....	4
II. A pedagóguskompetenciák fejlődésének szintjei a pedagógiai sztenderdek	6
A) A kompetenciaterületekre vonatkozó fejlődési szintek (sztenderdek) a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatokban	6
1.) Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás	7
2.) Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók	7
3.) A tanulás támogatása	8
4.) A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség	9
5.) A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre és a fenntarthatóság szempontjaira, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység	10
6.) A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése	11
7.) A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselése és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja	12
8.) Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás	12
9.) Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.....	13
B) A kilenc pedagóguskompetencia indikátorai pedagógiai szakszolgálati területenként.....	15
III. Feltöltendő dokumentumok	16
A) Alapdokumentumok	16
B) Javaslat az e-portfólió speciális dokumentumaira	18
IV. Dokumentumok javasolt tartalma	23
A) Terápiás óraterv/foglalkozásterv	24
B) Szakértői vélemény.....	25
C) Egy ülésre/alkalomra vonatkozó, megvalósult felmérés (vizsgálat) vagy egyéni/csoport tanácsadó foglalkozás leírása	26
D) Esettanulmány egyéni beavatkozásról.....	28
E) Egyéni /csoportos esettanulmány a reflektív értékelő interjúhoz	30
F) Egyéni fejlesztési terv	32
G) Szakmai, szakma- és ágazatközi együttműködés esettanulmány	34
H) Szakterületi vélemény	35
I) Eszközfejlesztés	36

J) Konzultációs esettanulmány	38
K) Csoportos esettanulmány.....	39
L) Esetmegbeszélő munka.....	41
M) Szempontsor a reflexió készítéséhez	43
N) Reflektív értékelő interjú kérdések.....	44

I. Bevezető

A minősítő vizsga és minősítési eljárás feltételeit a *pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény* (a továbbiakban: *Púétv.*) és a *pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet* (a továbbiakban: *Púétv.vhr.*) szabályozza.

A *Kiegészítő Útmutató a pedagógiai szakszolgálati intézményben pedagógus munkakörben foglalkoztatottak részére* dokumentum (a továbbiakban: *Kiegészítő Útmutató*) az *Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez* c. dokumentumra (a továbbiakban: *Általános Útmutató*) épül. Az *Általános Útmutató* tanulmányozása előfeltétele a *Kiegészítő Útmutató*ban való tájékozódásnak. A *Kiegészítő Útmutató* az azonos tartalmi elemeket nem ismétli meg, csak a különbségek bemutatására törekszik.

A többségi pedagógusok, illetve a más szakterületeken pedagógus munkakörben alkalmazott szakemberek kompetenciái, az azokat igazoló indikátorok különbözhetnek egymástól. Az indikátorok jelentős része megegyező, vannak azonban olyanok, amelyek nem relevánsak, nem értelmezhetők a szakszolgálati ellátásra vonatkozóan. Vannak azonban olyan indikátorok is, amelyek bizonyos pedagógiai szakszolgálati terület esetében jelző funkciót töltenek be, de a többségi pedagógiában nem értelmezhetőek.

A könnyebb áttekinthetőség érdekében:

<https://www.oktatas.hu/kozneveles/pedagogusminosites> oldalon a Segédanyagok mappában található „Pedagóguskompetenciák megjelenítése – pedagógiai szakmai szolgáltatás” dokumentumban párhuzamosan olvashatók az *Általános Útmutató* kompetenciaterületei és azok indikátorai, az adott szakszolgálati területre definiált indikátorokkal.

Az eltérő szakmai tevékenységből következik, hogy az e-portfólió kötelezően feltöltendő elemei, valamint a szabadon választható ajánlatok is eltérőek. A szakszolgálatokban különböző végzettségű, és azonos végzettség esetén is eltérő tevékenységet folytató szakemberek dolgoznak. Ezért fontos, hogy a szakszolgálatban dolgozó pedagógusok a pedagógusminősítési eljárás során a napi munkájukhoz legjobban illeszkedő dokumentumokat tudjanak feltölteni.

A szabadon választható elemeknél megjelöltük, hogy az feltételezhetően mely szakszolgálati területen lesz releváns, illetve melyik kompetenciaterületet fedi le. Ezek azonban csak ajánlások, más szakszolgálatban dolgozó, vagy más életutat bejárt szakember is feltöltheti ugyanazt a dokumentumtípust.

A feltöltött dokumentum tartalma lesz a meghatározó abban, hogy a minősítés során melyik kompetenciaterület értékelésében alkalmazható. A feltöltő pedagógus ajánlása ellenére a szakértőknek lehetőségük van a feltöltött anyagot információtartalma alapján más kompetenciaterületek indikátoraihoz is felhasználni.

A szakmai dokumentumok, illetve a hozzájuk kapcsolódó reflexiók elkészítését, mind a kötelező, mind a szabadon választott e-portfólió dokumentumok esetében szempontsorok

segítik, a Segédanyagok/Sablonok alatt található óraterv 1-2 sablonok használhatók, de használatuk nem kötelező.

A szakszolgálatokban folyó bizonyos tevékenységek esetében a szakmai elvárások, protokollok nem teszik lehetővé idegen személy, megfigyelő jelenlétét. Ilyen foglalkozásokon, terápiás vagy vizsgálati helyzetekben nem lehetséges a jelenlét, a közvetlen megfigyelés. Ezekben az esetekben a későbbiekben részletezettek szerint a szakembernek a pedagógusminősítési eljárás helyszíni eseményére többlet dokumentumot kell készítenie, majd egy erre vonatkozó reflektív értékelő interjún kell részt vennie. A pedagógiai szakszolgálatokban dolgozó pedagógusok (ideértve a pszichológiai végzettségű szakembereket is) attól függően, hogy milyen szakszolgálati területen végzik munkájukat, a vezetővel egyeztetett módon választhatják a többletdokumentum elkészítését az óra/foglalkozás látogatás helyett. Jelezhetik, hogy a közvetlen látogatással történő minősítés helyett reflektív értékelő interjún kívánnak részt venni.

A minősítő vizsga és a minősítési eljárás feltételei, a folyamat főbb lépései megegyeznek az Általános Útmutatóban leírtakkal. A Kiegészítő Útmutatóban a pedagógiai szakszolgálati feladatellátásban dolgozó szakemberek, pedagógusok, gyógypedagógusok (logopédusokat is beleértve), konduktorok, pszichológusok, gyógytestnevelők kompetenciáiban, az azokat mérő indikátorokban szakterület specifikus különbözőségeként jelennek meg.

A pedagógusok minősítési rendszerében meghatározó szerepe van a portfóliónak. A pedagógiai szakszolgálati tevékenység szerteágazó, kilenc szakterületen folyó különleges végzettséget és képzettséget kívánó tevékenység. Sokszínűségét, illetve tartalmának egyéb jellemzőit az e-portfólió kötelező és a szabadon választható tartalmának meghatározásában is szükséges figyelembe venni. A különlegességre, mint indoklásra példaként említhetjük, hogy a gyermekek/tanulók/kliensek (a továbbiakban: kliensek) 0-16 éves, ritkábban akár 23 éves korig is pedagógiai szakszolgálati ellátásban részesülnek, vagy a nevelési, nevelési-oktatási intézményektől eltérően a kliensek az esetek többségében önkéntesen, ritkábban kötelezően vagy kötelezhetően veszik igénybe a szolgáltatást.

A pedagógiai szakszolgálatban dolgozók e-portfóliójának kötelező dokumentumai a pedagógiai szakszolgálatban dolgozó pedagógusokra szakterületenként egységesen, szabadon választható dokumentumai pedig az egyes szakterületen tevékenykedők részére specifikusan meghatározottak.

A pedagógiai szakszolgálati területeken fokozottan szükséges megjeleníteni a titoktartási szabályokat, az etikai- és személyiségi joghoz fűződő kötelezettségeket, amelyek a pedagógiai szakszolgálatokban specifikusak, a szakmai protokollokban leírtaknak megfelelőek.

A Kiegészítő Útmutató segítséget kíván adni a dokumentumok tartalmi és formai elemei tekintetében is. Ennek érdekében szempontsorok segítik az egyes dokumentumok tartalmának és a reflexió elkészítésének feladatában.

II. A pedagóguskompetenciák fejlődésének szintjei a pedagógiai sztenderdek

A) A kompetenciaterületekre vonatkozó fejlődési szintek (sztenderdek) a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatokban

A pedagógiai szakszolgálati területen a Pedagógus I. és II. fokozat azoknak a kompetenciáknak a fejlettségét vizsgálja, amelyek megléte minden szakszolgálati tevékenységi körben dolgozó szakember számára egyaránt „kötelező”, mert azok a mindennapi szakmai feladatok ellátásához alapvetően szükségesek. A minősítő vizsgálathoz - amely után a kolléga Pedagógus I. fokozatba kerül -, majd a Pedagógus II. minősítéshez szükséges kompetenciák nem megnevezésükben különböznek, hanem az egyes kompetenciaelemek elvárt fejlettségi szintjében.

A Mesterpedagógus és Kutatótanár fokozatot célzó pályázati és megújítási eljárás az egyéni pálya alakulásától függően differenciált értékelésre ad lehetőséget, alkalmazkodva az egyes pedagógusok érdeklődéséhez, pályaelképzeléséhez, vállalt feladataikhoz. Ezekben az eljárásokban az általánosan kötelező kompetenciák mellett a sajátos feladatkör ellátásához szükséges kompetenciák megléte és fejlettsége lesz a vizsgálódás új területe. A Kiegészítő Útmutató a Mesterpedagógus és a Kutatótanár szinteket nem tartalmazza.

A szakszolgálati területekre vonatkozó kompetenciák fejlődésének szintjei, a pedagógiai sztenderdek

A kompetenciák fejlődési szintjeinek leírása valamennyi, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 18. § (2) bekezdésében nevesített szakszolgálati területet érinti:

- A. korai fejlesztés és gondozás,
- B. szakértői bizottsági tevékenység,
- C. nevelési tanácsadás,
- D. logopédiai ellátás,
- E. továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,
- F. konduktív pedagógiai ellátás,
- G. gyógytestnevelés,
- H. iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,
- I. kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása

1.) Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Pedagógus I.

A szakszolgálati területen dolgozó szakember az általa ellátott szakterület alapvető fogalmainak, ezek összefüggéseinek, megismerési-, problémamegoldási módszereinek, szaktudományos követelményeinek ismeretében, valamint a szakterületi protokollokban lefektetett és más szakmai szakterületekben meghatározott feltételek megteremtése révén, képes olyan körülményeket biztosítani, amelyek alapján lehetővé válik a kliensek személyes szükségleteit és igényeit szolgáló készségek és attitűdök szintjének felmérése, megerősítése vagy megváltoztatása. Ismeri a szakszolgálatok működésének jogszabályi hátterét, az egyéb működésre vonatkozó dokumentumokat.

Képes a különböző fejlesztési céloknak megfelelő állapotfelmérő eljárások, valamint egyéni vagy csoportos beavatkozási stratégiák kiválasztására és alkalmazására. Követi és figyelembe veszi a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális anyagok megjelenését, hatékonyan és szakszerűen alkalmazza azokat. Képes azonosítani a fejlődési akadályozottság területére, illetve a kiemelkedő képességre vonatkozó speciális szakmai kompetenciák érvényességi körét, a kliens erős oldalait és korlátait, ezzel együtt ismeretekkel bír más kompetenciaterületeit is érintő beavatkozási lehetőségekről.

Pedagógus II.

A Pedagógus I. fokozat előírt szintjét birtokolja a pedagóguskompetenciáknak, ezen felül rendelkezik a következő kompetenciaelemekkel:

Törekszik arra, hogy szaktudományos, valamint gyakorlati szakmai ismereteit, attitűdjét és készségeit minél hatékonyabban integrálja az eredményes felmérés és beavatkozás megvalósítása érdekében. Felismeri, mikor van szüksége a kliensnek a lényegi, központi problémáján túl más kompetenciaterületeket előtérbe állító megismerési, illetve beavatkozási eljárások igénybevételére és munkája során fel is használja ezeket, támaszkodik a társas környezet erőforrásaira. Portfóliójában követhetővé teszi személyes digitális kompetenciájának fejlődését. Képes rugalmasan alakítani az alkalmazott vizsgálati/beavatkozási módszereket a megismerési/fejlesztési/terápiás célokkal összhangban és a kezelendő problémának vagy a kliens szükségleteinek megfelelően, ahhoz igazodva használja azokat. Munkájában fontosnak tartja a racionális és az intuíción alapuló, a deklaratív és a procedurális, a formális és a tapasztalaton alapuló tudás összekapcsolását.

2.) Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

Pedagógus I.

Képes szakterületén a kliens életkorának megfelelő, problémaszpecifikus egyéni és csoportos felmérések előkészítésére és megtervezésére, - képes az egyéni vagy csoportos fejlesztés foglalkozástervének elkészítésére, illetve több ülést átfogó beavatkozási tervek létrehozására. Követi és figyelembe veszi a hagyományos és digitális eszközök és anyagok megjelenését,

hatékonyan és szakszerűen alkalmazza azokat tervei elkészítésében. Korszerű szakterületi ismereteinek birtokában, céljainak megfelelően képes meghatározni a vizsgált, illetve a fejlesztendő területeket, a területekhez rendelt feladatok struktúráját, logikai felépítését, képes véleményt alkotni a kiválasztott alkalmazás kliensre gyakorolt hatásáról. A szakmai tevékenységek eredményes elvégzése érdekében motiválja a klienseket, életkoruk és aktuális helyzetük függvényében számít közreműködésükre a beavatkozási alternatívák megfelelő kiválasztásában.

Pedagógus II.

A Pedagógus I. fokozat előírt szintjét birtokolja a pedagóguskompetenciáknak, ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel:

Képes a tervezés során komplex módon figyelembe venni az egyének vagy csoportok erős oldalait, valamint a környezet védőtényezőit, miközben beszámítja a személyes sérülékenységet és a környezeti kockázatok jellemzőit is, alapoz a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre. A rendelkezésére álló eszközöket, módszereket képes kritikusan elemezni és a konkrét célokhoz megfelelően kiválasztani. Az előtörténeti és vizsgálati adatok szerteágazó elemei közötti összefüggéseket és kölcsönhatásokat felismeri és felhasználja. A tervezés során többféle vizsgálati/ beavatkozási eszközben/eljárásban gondolkodik és alternatívákat is létrehoz egy-egy lépés kimenetelét illetően. Terveit reflektív módon képes elemezni, értékelni. Szakmai esetkonzultációs üléseken nyitott a terápiás terv/foglalkozás terv közreadása révén a kollégákkal való együttműködésre.

3.)A tanulás támogatása

Pedagógus I.

Állapotmegismerő tevékenysége során a tanulási nehézségek, a tanulási zavarok, illetve a kiemelkedő képességek és teljesítmények, valamint a fizikai állapot szintjének azonosításánál a szakterületi protokollok ajánlásainak figyelembevételével végzi munkáját. Fokozott figyelmet fordít az egyéni tanulási stílus megismerésére, a tanulásmódszertani hiányosságok, valamint a fizikális, egészségi, érzelmi és motivációs akadályok feltárására. Fejlesztő munkájában kiemelt hangsúlyt helyez a tanulási nehézségek hátterében meghúzódó elemi készségek fejlesztésére, a teljesítményt befolyásoló negatív érzelmek, például szorongás, harag, tehetetlenség élmény csökkentésére. Szülői és pedagógiai konzultációval támogatja az attitűdváltozás és készségfejlesztés kiterjesztését, melyet kétszemélyes helyzetben vagy fejlesztő/terápiás kiscsoportban a kliensre összpontosítva kezdeményezett. Követi és figyelembe veszi a hagyományos és digitális eszközök és anyagok megjelenését, hatékonyan és szakszerűen alkalmazza azokat az állapot megismerés, a nehézségek kezelése, valamint a kiemelkedő képességek fejlesztése terén egyaránt. Fejlesztő, terápiás helyzeteiben visszajelzéseivel hozzájárul a pozitív énkép kialakításához, az önismeretre alapozott tanulásmódszertani segítséget nyújt.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozat előírt szintjét birtokolja, ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel:

Szűrővizsgálatot szervez a tanulási/teljesítmény problémák/ kiemelkedő képesség/teljesítmény megfelelő időben történő felismerésére, majd célzottan preventív és fejlődést elősegítő fejlesztést végez. Tanulási és teljesítményproblémák esetén különösképpen figyelembe veszi a kulturális különbségekkel, a hátrányos helyzettel, a gyermek/serdülő családjának társadalmi státuszával összefüggő egyéb következményeket. Képes egyéni és csoportos tanulásfejlesztési tervet/tanmenetet kidolgozni és széleskörű együttműködést kezdeményezni a tanulási problémák és nehézségek kezelésében az érintettek körében. A segítő beavatkozás folyamatában egyéni/csoportos formában foglalkozik a tanulóval szembeni érzelmi ellenállással és a motivációs problémákkal, illetve a tanulást segítő érzelmek és pozitív motivációs állapotok felkeltésével, a tanulási módszerek és stratégiák fejlesztésével. Nyitott a digitális eszközök, módszerek, platformok alkalmazására és a kliens tanulását támogató fejlesztőfolyamatba való beépítésére. Egyéni és csoportos fejlesztő, terápiás helyzetben támogatja a tanulási folyamatban megjelenő siker és kudarc feldolgozását, felhasználást az egyéni megküzdési stratégiák kialakításában.

4.)A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

Pedagógus I.

A szakmai protokolloknak megfelelően kezdeményez és tart fenn segítő kapcsolatot. A preventív szemlélet alapján egyéni segítő beavatkozást valósít meg a szűrés által kimutatott, de a diagnosztikus kritériumot el nem érő magatartási problémák esetében (gondozás, fejlesztés, tanácsadás, konzultáció), valamint az egészségi állapot javítás érdekében. A kliens teljes személyiségének megismerésére, ismereteinek, tudásának kibontakoztatására törekszik. Olyan segítő stratégiai eljárást alkalmaz, amely állapotfelmérésre épül és illeszkedik a kliens szükségleteihez. Rövid és hosszú távú, valamint a Nemzeti Alaptanterv és a Testnevelés és egészségfejlesztése kerettantervben megfogalmazott célok alapján végez egyéni fejlesztést, terápiát, tanácsadást. Követi és figyelembe veszi a hagyományos és digitális eszközök és anyagok megjelenését, hatékonyan és szakszerűen alkalmazza azokat a nevelés-oktatás, gondozás, fejlesztés, terápia és tanácsadás során. A kliens életkorát és együttműködését, valamint a probléma típusát figyelembe véve szülőkonzultációt és pedagóguskonzultációt alkalmaz, szükség esetén együttműködik más szakemberrel.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozatra előírt szintjét birtokolja ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel:

A kliens személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésében értelmezi, dokumentumelemzés, strukturált interjúk, élettörténet, anamnézis, mozgás és viselkedés megfigyelése alapján. Megfelelően összehangolt és rugalmasan változtatható rövid és hosszú távú, valamint a Nemzeti Alaptanterv és a Testnevelés és egészségfejlesztése kerettantervben megfogalmazott célok alapján végez egyéni és csoportos fejlesztést, terápiát, tanácsadást. Figyelembe veszi a kliens-tanácsadó/segítő szakember kapcsolaton kívüli társas környezet hatásait is. Képes egy átfogó rendszerben, egy „nagy képben” szemlélni a kliens viselkedésváltozásának alakulását. Pszichológiai és gyógypedagógiai megsegítés esetén megfelelő döntéseket hoz arról, hogy az egyéni fejlesztésre/terápiára szánt ülések sorozatán belül milyen arányban szükséges a gyermek/serdülő klienssel foglalkozni, és milyen arányban ajánlatos a szülővel vagy a gyermek/serdülő pedagógusával, más a klienst céljai megvalósításában támogató szakemberrel konzultációt folytatni, együttműködni. Nyitott digitális eszközök, módszerek, platformok alkalmazására és a kliens tanulását támogató fejlesztőfolyamatba való beépítésére.

5.)A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre és a fenntarthatóság szempontjaira, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Pedagógus I.

A csoportos fejlesztő/tanácsadó/terápiás/ tréning foglalkozásain, tanóráján harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt a társas kapcsolódás az együttműködés képességeinek fejlődéséhez. A csoportszervezésben és vezetésben érvényre juttatja a beavatkozások elfogadott protokolljait, azok kritériumait, melyek a minőséghez, az eredményességhez, az eljárásrendhez, a kliens és a segítő szakember közti kapcsolat létrehozásához adnak útmutatást. Képes mérlegelni, hogy a csoporttagok részvételének önkéntessége, illetve annak hiánya, a tagok létszáma, az időpont és a helyszín körülményei, a tagok csoporton kívüli kapcsolatai milyen befolyást gyakorolhatnak a csoportdinamikára. A csoportos beavatkozások alkalmazása során különbséget tud tenni a tréning, gyógytestnevelés, fejlesztés, gondozás, terápia, tanácsadás, konzultáció, egyéb segítő beavatkozások mediáció, konfliktuskezelés, képzés különféle jellemzői és eltérő módszertana között. A csoportos beavatkozások alkalmával a helyzethez illően megválasztja és alkalmazza a különböző kommunikációs módokat. Ezek tekintetében tisztában van saját kompetenciáival. Követi és figyelembe veszi a hagyományos és digitális eszközök és anyagok megjelenését, hatékonyan és szakszerűen alkalmazza azokat csoportos beavatkozásai, illetve tanórái során.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozatra előírt szintjét birtokolja, ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel:

Szakmai hozzáértéssel tölti be az óra- és csoportvezető szerepét a csoportos tréning, gyógytestnevelés, fejlesztés, gondozás, terápia, tanácsadás, konzultáció, mediáció, konfliktuskezelés különféle helyzeteiben. A csoportos beavatkozások során hozzájárul az egymásért, valamint, a csoportban történekeért való felelősségvállalás kialakításához, növeléséhez, eközben figyelembe veszi a kliensek egyéni különbözőségein túl az eltérő szociokulturális háttérből adódó jellegzetességeket. Szülői önismereti csoport vezetése esetén, szülői esetkonzultációs csoportban, szülői értekezleten megválasztja és alkalmazza a helyzethez illő kommunikációs módokat. Szervezeti szintű mentálhigiénés, pályaorientációs vagy tehetséggondozó programok kidolgozásában hagyományos és infokommunikációs eszközöket egyaránt használ. A programok megvalósításában történő részvétel esetén képes érzékelni, hogy egyszerre több különböző klienssel lép kapcsolatba, és az ilyen komplex helyzetekre megfelelően reagál.

6.)A pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Pedagógus I.

Szakterületének megfelelő minőségi, sztenderdizált és protokollok által támogatott állapotfelmérő eszközöket használ munkájában, szükség esetén egyszerű kérdőíves felmérő eszközöket készít. Ezek figyelembevételével, valamint saját kompetenciáinak és a kliens szükségleteinek ismeretében következetesen alkalmazza azokat. Tisztában van az alapvető értékelési és mérésmetodikai szabályokkal, összefüggésekkel, és elfogadja ezek szükségességét a szakszolgálati szakmai tevékenységek elemzésében, értékelésében. Ha az ellátott szakfeladat a kliens értékelését lehetővé teszi, értékeléseit és visszajelzéseit úgy végzi, hogy ezzel a kliens fejlődését segítse. A kliensek tevékenységének, vagy a beavatkozási folyamatnak az értékelése során kapott adatokat képes elemezni, és ezek alapján eljárásrendjét, gyakorlatát módosítani.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozatra előírt szintjét birtokolja ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel:

A klienssel fenntartott kapcsolatában szem előtt tartja, hogy a segítő kapcsolat a direkt értékeléstől mentes hatásokon nyugszik, értékelés szükségessége esetén segítő értékelést alkalmaz, minősítő értékelést állapotfelmérés eredményének közlése során végez. A fejlesztő/tanácsadó/terápiás/konzultatív kapcsolat fenntartása során tudatában van annak, hogy a szakember-kliens kapcsolatban a közvetlen készségfejlesztés, az önfeltárás, a kliens dinamikus önmegértésének önálló cselekvésének segítése eltérő szintű értékelő megnyilatkozások szükségességét igényli. Visszajelzéseivel hozzájárul a kliens önértékelési képességének kialakulásához, fejlődéséhez. A klienssel fenntartott kapcsolatban folyamatosan kész saját érzéseit pontosan észlelni és saját érzéseinek, reakcióinak kliensre gyakorolt hatását

értelmezni. Saját munkájának eredményességét, céljainak elérését képes kvantitatív mérésekkel is ellenőrizni és az ily módon nyert adatokat értékelni, fejlesztésre felhasználni.

7.)A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

Pedagógus I.

A fejlesztő/ terápia/ tréning foglalkozásain tudatosan teremt olyan körülményeket, melyek hozzásegítik a klienseket, hogy megértsék a fenntartható és a nem fenntartható fejlődés fogalmát, tudjanak a kettő között különbséget tenni, illetve, hogy köteleződjének el az előbbi mellett. A fejlesztő/ terápia/ tréning foglalkozásain az elméleti ismeretek mellett olyan gyakorlati tudást ad át klienseinek, mely révén a mindennapi életükben (intézményi, otthoni) alkalmazni tudják a fenntarthatóság elve szerinti működést. Minden nevelési és fejlesztési helyzetet kihasznál saját szakterületén, a fenntarthatóságra szoktatás, nevelés céljának eléréséért, így a gyakorlatban igazolást nyer annak tudatos, következetes és eredményes volta: a kliensek tevékenysége, viselkedése bizonyítja, hogy értik és érzik azt, hogy a jövő rajtuk is múlik. A környezeti nevelésben, a fenntarthatóság, mint érték eléréséért kifejtett fejlesztési és nevelési munkában hagyományos és infokommunikációs technikákat egyaránt alkalmaz, digitális anyagokat hatékonyan és szakszerűen használ.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozatra előírt szintjét birtokolja, ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel:

Szakmai hozzáértéssel végzi fejlesztő, terápia/ tréning tevékenységét, az egymásért, a környezetért, valamint a jövőért való felelősség vállalás kialakításához, növeléséhez, eközben figyelembe veszi a kliensek egyéni különbözőségein túl az eltérő szociokulturális háttérből adódó jellegzetességeket, környezettudatos viselkedéshez vezető utak alternatíváit. Szülői tanácsadás során, szülői esetkonzultációk esetében, szülői értekezleten megválasztja és alkalmazza a helyzethez illő kommunikációs módokat, rávezetve a szülőket is a fenntarthatóság és környezettudatosság elveinek érvényesítésére, ez által a fejlesztő/terápia/ tréning és családi minta összesített hatásának eredményességet meghatározó szerepére.

8.)Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Pedagógus I.

A szakszolgálatban dolgozó szakember képes partneri együttműködésre a gyerekekkel/serdülőkkel, a szakszolgálati kollégákkal, az iskola/óvoda pedagógusaival, a szülőkkel, a klienseknek szolgáltatást nyújtó más intézmények szakembereivel. A kliensnek nyújtott szakmai kommunikációjában érzékenyen reagál a kulturális különbözőségekre,

alkalmazkodik a kliens mindenkori nyelvi és problémaészlelési készségeihez. Nyitott a konfliktushelyzetek és a problémák feltárására és megoldására, szükség esetén külső szakmai segítség felhasználásával. Különböző szakmai helyzetekben képes nyílt és hiteles kommunikációra, képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Képes a szaktudományos szakszövegek pontos értelmezésére, alapszintű szakmai szövegek megalkotására. Tájékozott a szakterületéhez kötődő információs forrásokról, szervezetekről és ezek elérhetőségéről, kezeléséről, ezeket a forrásokat készségszinten használja szakmai munkájában.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozatra előírt szintjét birtokolja, ezen felül rendelkezik a következő kompetenciaelemekkel: a szakmai team és/vagy a munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik a szakszolgálat munkatársaival a különböző szakmai feladatok megvalósításában. Tevékenysége során tudatosan épít a szervezeten belüli és kívüli kapcsolatokra, együttműködési lehetőségekre. A kliensre vonatkozó titoktartási és az információ-megosztási kötelezettségeit különös felelősséggel alkalmazza akut krízishelyzet és gyermekbántalmazás vétele esetén. Követi és figyelembe veszi munkájában a helyi innovációk eredményeit. Szakmai kérdésekben tájékozottság és önálló, tudományos adatokon és tapasztalati elemzésén nyugvó véleményalkotás jellemzi. Szerepvállaló és kezdeményező szervezeti szintű megbeszéléseken, szóban és írásban egyaránt megnyilvánul. Az intézményhez és a szakszolgálati feladatellátáshoz kapcsolódó szakmai kérdések megbeszélésében aktív, kezdeményező részt vevő.

9.)Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Pedagógus I.

Munkáját úgy végzi, hogy az megfeleljen a képzettségére és szakterületére vonatkozó szakmai etikai kódex előírásainak. A szakszolgálati szerepek és feladatok, valamint az ezekre ható társadalmi folyamatok, jogszabályok és etikai normák ismeretében képes megfogalmazni saját szakmai szerepvállalását. Törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, a segítő kapcsolat hitelességének fenntartása érdekében gondot fordít saját mentálhigiénés állapotának karbantartására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és ezek alapján reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Folyamatosan tájékozódik szakterülete legfrissebb eredményeiről, készségeit, eljárásait továbbképzéssel korszerűsíti. Jól eligazodik a szakterületével összefüggő szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a szaktudományos kutatás, fejlesztés és innováció sajátosságaival. Meghatározott időközönként szakmai konzultációt vesz igénybe tapasztaltabb, képzettebb szakemberektől.

Pedagógus II.

A pedagóguskompetenciáknak a Pedagógus I. fokozatra előírt szintjét birtokolja, ezen felül rendelkezik az itt következő kompetenciaelemekkel: elfogadja a szakszolgálat keretében

tevékenykedő szakemberek társadalmi felelősségét, képes a nevelési, oktatási intézmények szakembereivel valamint a helyi közösség képviselőivel, kliensével kapcsolatban lévő más szervezetekkel, intézményekkel szakmai párbeszédet, egyeztetést kezdeményezni a szakszolgálatok szereplőinek szakmai területéről, munkavégzéséről és specifikus feladatellátásának kérdéseiről. A szakszolgálati ellátást biztosító intézményrendszer szervezeti életével kapcsolatban, a szakszolgálati szakemberek működési feltételeit érintő kérdésekben állást foglal, párbeszédet kezdeményez. Képes megfelelően mérlegelni valamely új eljárás bevezetéséhez kapcsolódó kedvezőtlen hatás kockázatait és a remélt hatékonyság előnyeit. Szakszolgálati munkájában felmerülő problémái megértéséhez és megoldásához képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni, supervíziót, vagy más szakmai személyiségének fejlődését támogató módszert igénybe venni.

B)A kilenc pedagóguskompetencia indikátorai pedagógiai szakszolgálati területenként

Az alábbi táblázatok bal oldali oszlopa tartalmazza a 8 pedagóguskompetenciához tartozó indikátorokat, azok általános értelmezését, a jobb oldali oszlop pedig ezen indikátorok szakszolgálati megfelelőjét, szakszolgálati feladatra vonatkozó értelmezését.

A *Púétv.vhr.* 3/a. melléklete alapján a pedagógiai szakszolgálati területenkénti indikátorlisták:

1. A nevelési tanácsadás, az óvoda- és iskolapszichológiai ellátás, a továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, a kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása feladatot ellátó, pedagógus munkakörben foglalkoztatott;
2. A szakértői bizottsági feladatot ellátó, pedagógus munkakörben foglalkoztatott;
3. A logopédiai feladatot ellátó, pedagógus munkakörben foglalkoztatott;
4. A korai fejlesztés és gondozás, konduktív pedagógiai ellátás feladatot ellátó, pedagógus munkakörben foglalkoztatott;
5. A gyógytestnevelés feladatot ellátó, pedagógus munkakörben foglalkoztatott.

A kompetenciák és indikátoraik szakterületenként a:

<https://www.oktatas.hu/kozneveles/pedagogusminosites> oldalon a Segédanyagok mappában található „Pedagóguskompetenciák megjelenítése – pedagógiai szakszolgálat” dokumentumban található.

III. Feltöltendő dokumentumok

A) Alapdokumentumok

Szakszolgálati területek	Speciális szakszolgálati dokumentum	Speciális dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával
gyógytestnevelés	csoportprofil vagy egyéni profil 4 db egymást követő óraterv 4 db óraterv reflexió	legalább 3 db (legfeljebb 5 db) különböző típusú speciális, a pedagógiai, szakmai tevékenységhez kapcsolódó dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával és a hozzájuk kapcsolódó reflexió (a dokumentum jellegétől függően)
logopédiai ellátás 1.	csoportprofil vagy egyéni profil 4 db egymást követő terápiás óraterv 4 db óraterv reflexió	
konduktív pedagógiai ellátás	3 db egymás követő terápiás óraterv 3 db óraterv reflexió 2 db egyéni fejlesztési terv (melyek egyenként legalább 3 hónapos időszakot fognak át) 2 db egyéni fejlesztési terv reflexió	legalább 3 db (legfeljebb 5 db) különböző típusú speciális, a pedagógiai, szakmai tevékenységhez kapcsolódó dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával és a hozzájuk kapcsolódó reflexió (a dokumentum jellegétől függően)
korai fejlesztés és gondozás		
logopédiai ellátás 2.		
iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás	2 db esettanulmány egyéni beavatkozásról 2 db esettanulmány reflexió 3 db egymástól független egyéni/csoport vizsgálat ülésének bemutatása 3 db vizsgálat reflexió	legalább 3 db (legfeljebb 5 db) különböző típusú speciális, a pedagógiai, szakmai tevékenységhez kapcsolódó dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával és a hozzájuk kapcsolódó reflexió (a dokumentum jellegétől függően)
továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás		
kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása		

Szakszolgálati területek	Speciális szakszolgálati dokumentum	Speciális dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával
nevelési tanácsadás (pszichológia, fejlesztő pedagógia)	2 db esettanulmány egyéni beavatkozásról 2 db esettanulmány reflexió 3 db egymást követő, beavatkozást érintő egyéni/csoport foglalkozásterv/ülésterv/terápiás óraterv	legalább 3 db (legfeljebb 5 db) különböző típusú speciális, a pedagógiai, szakmai tevékenységhez kapcsolódó dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával és a hozzájuk kapcsolódó reflexió (a dokumentum jellegétől függően)
logopédiai ellátás 3.	3 db beavatkozást érintő egyéni/csoport foglalkozásterv/ülésterv/terápiás óraterv reflexió	
szakértői bizottsági tevékenység, beleértve a gyógypedagógus munkakörben megyei, járási szakértői bizottságban diagnosztikus feladatot ellátó logopédus szakembert is	5 db szakértői bizottsági vélemény (a kliensre vonatkozó személyes adatok törlésével) 5 db szakértői bizottsági vélemény reflexió	legalább 3 db (legfeljebb 5 db) különböző típusú speciális, a pedagógiai, szakmai tevékenységhez kapcsolódó dokumentum a dokumentumtípus szabad megválasztásával és a hozzájuk kapcsolódó reflexió (a dokumentum jellegétől függően)

B) Javaslat az e-portfólió speciális dokumentumaira

Az e-portfólió részeként a pedagógusminősítési eljárásban részt vevő pedagógusnak legalább 3 db különböző típusú, legfeljebb 5 db, a pedagógiai, szakmai tevékenységhez kapcsolódó speciális dokumentumot is fel kell tölteni a portfólióba, amelyek esetében a dokumentumtípust szabadon megválaszthatja. A dokumentumtípusok kiválasztásának fontos szempontja a pedagóguskompetenciák értékelhetősége. A választás megkönnyítése érdekében az alábbi táblázatban felsorolt dokumentumtípusok esetében meghatározásra került, hogy adott dokumentum mely kompetenciák elsődleges igazolására alkalmas. A tábla nagymértékben megkönnyíti a szakterületek szerinti választást.

- A. korai fejlesztés és gondozás
- B. szakértői bizottsági tevékenység
- C. nevelési tanácsadás
- D. logopédiai ellátás
- E. továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás
- F. konduktív pedagógiai ellátás
- G. gyógytestnevelés
- H. iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás
- I. kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása

IV. Dokumentumok javasolt tartalma

A dokumentumok elkészítését szempontsorok segítik, amelyek támogatják a feltöltőt abban, hogy milyen tartalom szerepeljen az adott dokumentumban, továbbá segítséget adnak a reflexiók elkészítéséhez. A Segédanyagok/Sablonok alatt található óraterv 1-2 sablonok használhatók, de használatuk nem kötelező, az adott dokumentummal kapcsolatos szakmai elvárásoknak azonban meg kell felelniük a feltöltött dokumentumoknak.

A dokumentumok készítése során az egységes arculat kialakítása javasolt, a feltöltés során egységesen a PDF fájlformátumot kell használni.

Az eredetiségnyilatkozat az Általános Útmutató melléklete, az intézményi környezet rövid bemutatása, a szakmai életút értékelése és az óra-/foglalkozásterv dokumentumokhoz az Általános Útmutató ad bővebb tájékoztatást.

Az alap-, és kiegészítő dokumentumok feltöltését, valamint a reflexiók megírását segítik a következő szempontsorok:

- Terápiás óraterv/ foglalkozási terv
- Szakértői vélemény
- Egy ülésre/alkalomra vonatkozó, megvalósult felmérés (vizsgálat) vagy egyéni/ csoport tanácsadó foglalkozás
- Esettanulmány egyéni beavatkozásról
- Egyéni /csoportos esettanulmány a reflektív értékelő interjúhoz
- Egyéni fejlesztési terv
- Szakmai-, szakma- és ágazatközi együttműködés esettanulmány
- Szakterületi vélemény
- Eszközfejlesztés
- Konzultációs esettanulmány
- Csoportos esettanulmány
- Esetmegbeszélő munka

Egyéb segédletek:

- Szempontsor a reflexió készítéséhez
- Reflektív értékelő interjú kérdések

A) Terápiás óraterv/foglalkozásterv

A terápiás fejlesztésbe bevont kliens/ellátott/tanuló megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A kliens/ellátott gyermek óvodai csoportja/tanuló évfolyama/osztályfoka/életkora.

A feltöltés feltételei:

- a) 1 db, hozzávetőleg 45-60 perces terápiás foglalkozásról készül,
- b) 3 egymást követő terápiás foglalkozás esetén 3 db óraterv/foglalkozásterv készítendő,
- c) a terápiás óraterv/foglalkozásterv nem tartalmazhat megvalósításra vonatkozó információkat,
- d) a külön dokumentumban elkészítendő a reflexió sem vonatkozhat megvalósulásra, (cselekvés előtti reflexió),
- e) feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás a terápiás óraterv/foglalkozásterv elkészítéséhez:

A terápiás fejlesztés indoka: (szakvéleményben, szakértői véleményben foglalt állapotjellemző, diagnózis megnevezése, tanulási nehézség, beilleszkedési, magatartási nehézség, tanulási zavar, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, részletes megnevezésre példák: az egyensúly-érzékelés zavara és a bizonytalan testséma, a nagy és a finommozgás koordinációjának zavara, alakfelismerési zavar, az egymásutániség felépítése nehézséget jelent, – vagy kiemelkedő képesség, tehetség esetében, az átlagnál gyorsabb haladási sebesség, több jellemző is megnevezhető).

A terápiás fejlesztés szükségessége azonosításának módja (orvosi/szakszolgálati szakterületi vélemény, szakértői vélemény.)

A terápiás fejlesztés formái és gyakorisága (egyéni foglalkozás hetente egy órában, más forma és gyakoriság is lehetséges).

A terápiás fejlesztés hosszú távú céljai és főbb területei (tevékenységi terület, képesség stb.).

A terápiás fejlesztéshez használt módszer(ek), eszközök:

- Közvetlen, kliensre irányuló fejlesztés esetén: módszer- vagy területspecifikus képzésben elsajátított, nevesíthető fejlesztő módszer, a képzést igénylő módszerhez tartozó eszközök, saját készítésű fejlesztő eszközök, digitális eszközök, más segédeszközök megnevezése.
- Egyéni fejlesztéshez társuló indirekt szolgáltatás, szülőkonzultáció, pedagóguskonzultáció, konzultáció más szakemberrel, vagy egyéni fejlesztéssel párhuzamos csoportos fejlesztése.

A terápiás óra/foglalkozás célja (a fejlesztendő attitűd[ök], készségek, képességek és az elérendő fejlesztési szint megnevezése).

A terápiás óra/foglalkozás forgatókönyvének leírása:

- a) fejlesztendő részterületek megnevezése,
- b) terápiás/fejlesztő feladatok, eszközök neve, ideértve a digitális eszközöket is,
- c) részterületre fordított idő percekben,
- d) célmódosítás és alternatív feladat megnevezése, a kliens elővételezett haladása alapján,
- e) Megjegyzések: olyan észrevételek leírása, amelyeket a fenti szempontrendszer nem tartalmaz, de a dokumentum feltöltője fontosnak tart.

A terápiás óratervre/foglalkozástervre vonatkozó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban)

1. Leírás: a problémahelyzet/pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. (A cselekvés előtti reflexió, ezt a terv, tervezet elemzése, értékelése, indoklása során alkalmazzuk.)

B) Szakértői vélemény

Az állapotfelmérésbe vont kliens/ellátott/tanuló megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A kliens/ellátott gyermek óvodai csoportja/tanuló évfolyama/osztályfoka/életkora.

A feltöltés feltételei:

- a) a szakértői vélemény nem lehet 1 évnél régebbi,
- b) a szakértői véleménynek pedagógiai szakszolgálathoz tartozó szakértői bizottsági tevékenység keretében kellett keletkeznie,
- c) a szakértői vélemény személyi azonosításra alkalmas adatait úgy kell megváltoztatni, hogy a személyi adatvédelemnek és a szakmai etikai követelményeknek megfeleljen, ez vonatkozik a szülő/gondozó adataira is, ugyanakkor a problémák és a döntést befolyásoló adatok megtalálhatók legyenek benne, intézményeket azonban szükséges megnevezni,
- d) a szakértői vélemény formai és tartalmi elemei a pedagógiai szakszolgálatokra vonatkozó rendeletben, valamint a rendeletet megalapozó szakértői bizottsági tevékenységet érintő szakterületi protokollban vannak kifejtve, a szakértői vélemény feltöltőjének ez nyújt támpontot a minőségi követelmények teljesítéséhez,
- e) a teljes szakértői véleményt fel kell tölteni, nemcsak a dokumentumot feltöltő szakember által készített részt,
- f) feltöltés PDF formátumban.

A szakértői véleményre vonatkozó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. Leírás: a pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. (A szakértői véleményírás előtti reflexió.)
3. Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább a kliensekre, a beavatkozást végző szakemberre, a szülőre, és önmagunkra nézve, és mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon. (A cselekvés utáni reflexió.) Ezt akkor alkalmazzuk, ha általunk elkészített szakértői véleményt elemzünk, illetve a szakértői véleményírásban való részvételünket, részfeladatainkat elemezzük. Részfeladatok végzése esetén is szükséges a szakértői vélemény teljes tartalmára adott reflexió.

C) Egy ülésre/alkalomra vonatkozó, megvalósult felmérés (vizsgálat) vagy egyéni/csoport tanácsadó foglalkozás leírása

A felmérésbe (vizsgálatba) vagy tanácsadó foglalkozásba bevont kliens/ellátott/tanuló vagy csoport megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A felmérésbe (vizsgálatba) vagy tanácsadó foglalkozásba bevont kliens/ellátott gyermek óvodai csoportja/tanuló évfolyama/osztályfoka/életkora (csoport esetén átlagéletkor és a tagösszetétel minimum-maximum kora években).

A feltöltés feltételei:

- a) a feltöltött dokumentum nem lehet 1 évnél régebbi,
- b) a dokumentumnak a pedagógiai szakszolgálatban folyó munkához kell kapcsolódnia,
- c) a dokumentumban a személyi azonosítás elkerülésére a személyes adatokat úgy kell megváltoztatni, hogy a személyi adatvédelemnek és a szakmai etikai követelményeknek megfeleljen, ez vonatkozik a szülő/ gondozó adataira is, ugyanakkor a problémák és a döntést befolyásoló adatok megtalálhatók legyenek benne, intézményeket azonban szükséges megnevezni,
- d) feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás az egy ülésre/alkalomra vonatkozó, megvalósult felmérés (vizsgálat) vagy egyéni/csoport tanácsadó foglalkozás leírása

A felmérés/tanácsadó foglalkozás indoka: a referáló- dokumentumot feltöltő - személy státuszának megnevezése, a referált probléma megnevezése.

A felmérés/tanácsadó foglalkozás hosszú távú céljai és főbb területei: pl. tevékenységi terület, képességfejlesztés stb.

A felméréshez/tanácsadó foglalkozáshoz használt módszer(ek), eszközök:

- közvetlen, kliens(ek)re irányuló vizsgálat/tanácsadás esetén: módszer- vagy területspecifikus képzésben elsajátított, nevesíthető felmérő módszer (pl. teszt, interjú), tanácsadási módszerek, a módszerhez tartozó eszközök, saját készítésű eszközök, digitális eszközök, más segédeszközök,
- a kliensre irányuló felméréshez/tanácsadáshoz társuló indirekt szolgáltatás, konzultáció szülővel, pedagógussal, más a klienssel foglalkozó szakemberrel.

A felmérés/tanácsadó foglalkozás célja: mit szeretnénk közvetlenül megtudni az állapotfelmérésből, milyen attitűd(öke)t, készségeket, képességeket kívánunk befolyásolni a tanácsadás révén.

A felmérés/ tanácsadó foglalkozás forgatókönyvének leírása:

- a) a felmérési/ tanácsadási részterület megnevezése,
- b) a felmérési/ tanácsadási feladat, eszköz(ök) neve, ideértve a digitális eszközöket is,
- c) részterületre fordított idő percekben,
- d) célmódosítás és alternatív feladat megnevezése, ha alternatív módon reagál a kliens,
- e) megjegyzések: olyan észrevételek leírása, amelyeket a fenti szempontrendszer nem tartalmaz, de a dokumentum feltöltője fontosnak tart.

A felmérés/tanácsadó foglalkozás megvalósulásának elemzése. A folyamat elemzése a kliens és a szakember szempontjából. A megvalósulást abból a szempontból is szükséges elemezni, hogy a megvalósulás mennyiben tért el a kitűzött céltól.

A felmérés (vizsgálat) vagy egyéni/csoport tanácsadó foglalkozásra vonatkozó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. **Leírás:** a problémahelyzet/pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. **Elemzés/érvelés:** annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. (A cselekvés előtti reflexió.)
3. **Önértékelés:** mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább a kliensekre, önmagunkra, valamint a kliens fejlesztésébe bevontakra. (A cselekvés utáni reflexió). A felmérés/tanácsadó foglalkozás leírása közben már kifejtett reflexiók a felmérés/tanácsadó foglalkozás külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.

4. A folyamatelemzés során térjen ki, mi okozta - ha volt - a tervtől való eltérést, ennek feltételezett oka, valamint a tapasztalatok alapján fogalmazzon meg javaslatokat, mit kellene, mit lehetne változtatni gyakorlatán.

D) Esettanulmány egyéni beavatkozásról

A kliens/ellátott/tanuló megjelenítése, akiről az esettanulmány szól: jeligével, szimbólummal.

A kliens/ellátott gyermek óvodai csoportja/tanuló évfolyama/osztályfoka/életkora.

A feltöltés feltételei:

- a) az esettanulmány csak egyéni beavatkozásra/felmérésre vonatkozhat, csoportosra nem¹
- b) beavatkozás esetén legalább 5 alkalom/ülés/foglalkozás, megvalósult felmérés esetén legalább 3 alkalom leírása szükséges,
- c) feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás az esettanulmány tartalmi elemeihez:

- a) Az egyéni felmérés, beavatkozás indoka. A referáló - dokumentumot feltöltő - személy státuszának megnevezése, a referált probléma megnevezése, a klienssel való első kapcsolatfelvétel módja.
- b) Első interjú rövid bemutatása: tartalmi összegzése, reflexiókkal.
- c) Anamnézis (előtörténetre vonatkozó adatok) felvétele, leírása. Az élettörténet leírása úgy történik, hogy az információkat egy vezérfonálra fűzzük fel, amely elvezethet a jelenlegi probléma megértéséhez, - etikai követelmények szem előtt tartása fontos, - a személy és gondozói, családnév szerint nem lehet az olvasó számára azonosítható, - ez annál fontosabb, minél inkább súlyos problémák, pl. bántalmazás fordul elő az élettörténetben.
- d) A felmérés/ beavatkozás célja, volt-e terv a probléma okainak azonosítására, volt-e terv a beavatkozás főbb lépéseire vonatkozóan?
- e) A felméréshez/tanácsadó/terápiás foglalkozáshoz használt módszer(ek), eszközök:
 - közvetlen, kliens(ek)re irányuló vizsgálat/tanácsadás/terápia esetén: módszer- vagy területspecifikus képzésben elsajátított, nevesíthető felmérő módszer (pl. teszt, interjú), tanácsadási/terápiás módszerek, képzést igénylő módszer esetén a

¹ Kivéve az iskolában és óvodában dolgozó pszichológusokat, akikre munkájuk jellegéből adódóan a következő szempont érvényes: *Az óvodában, iskolában dolgozó pszichológusok esetében az egyéni esettanulmánynál előírt hét ülésbe a klienssel történő közvetlen foglalkozás mellett beletartozhat a kliens problémájában érintett személyekkel (pl. szülők, pedagógusok) folytatott konzultáció, illetve a kliens közvetlen társas környezetével (csoport, osztály) való foglalkozás is.* – Az eseteírásban az esettanulmány szempontsorának alpontjait értelemszerűen szükséges alkalmazni a gyerek/serdülő kliensre és a vele kapcsolatban álló „a kliens problémájában érintett” szereplőkre.

módszerhez tartozó eszközök, saját készítésű eszközök, digitális eszközök, más segédeszközök,

- a kliensre irányuló felméréshez/tanácsadáshoz/terápiához társuló indirekt szolgáltatás, konzultáció esetén: szülőkonzultáció, pedagóguskonzultáció.
- f) A találkozások sorrendjében adjunk leírást az ülésekről úgy, hogy az ülések tartalma, története elkülöníthető legyen, az ülések bemutatása tartalmazzon mintavétel jellegű leírást a kliens és a segítő közötti interaktív kapcsolatáról, akár fejlesztő eljárásról, nem verbális elemeket magában foglaló terápiáról, vagy verbális elemekkel dolgozó tanácsadásról/terápiáról/ felmérésről legyen szó.
- g) Az ülések leírása tartalmazzon reflexiót, szándékaink, a kívánt cél elérése, csalódottság, öröm, elégedettség, esetvezetéssel, viszont áttétellel kapcsolatos érzelmek, gondolatok területéről.
- h) Összegzés, a felmérés/beavatkozás teljes folyamatára vonatkozó megvalósulás elemzése (a megvalósulást abból a szempontból szükséges elemezni, hogy mennyiben tért el a kitűzött céltől, a tapasztalatok alapján javaslatok megfogalmazása.
- i) Megjegyzések: olyan észrevételek leírása, amelyeket a fenti szempontrendszer nem tartalmaz, de a dokumentum feltöltője fontosnak tart.

Az esettanulmányhoz kapcsolódó reflexió elemei: (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. **Leírás:** a problémahelyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. **Elemzés/érvelés:** annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. Az esetleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.
3. **Önértékelés:** mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább a kliensre és önmagunkra nézve, és mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon. (A cselekvés utáni reflexió.) Az esetleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.

E) Egyéni /csoportos esettanulmány a reflektív értékelő interjúhoz

A kliens(e)k bemutatása.

A feltöltés feltételei:

- esettanulmány egyéni vagy csoportos beavatkozásról egyaránt készíthető²
- beavatkozás esetén legalább 5 alkalom/ülés/foglalkozás, megvalósult felmérés esetén legalább 3 alkalom,
- diagnosztikus folyamatról készült esettanulmányban a pedagógus önállóan végzett diagnosztikai munkája elkülöníthető, szerepe a team munkában, a diagnózis és a javaslat kialakításában azonosítható,
- feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás az egyéni/csoportos felmérés/beavatkozás esettanulmány tartalmi elemeihez:

- Az egyéni/csoportos felmérés, beavatkozás indoka: a referáló személy státuszának megnevezése, a referált probléma megnevezése, a klienssel való első kapcsolatfelvétel módja.
- Első interjú rövid bemutatása: az interjú tartalmi összefoglalása reflexiókkal.
- Anamnézis (előtörténetre vonatkozó adatok) felvétele, leírása: az élettörténet leírása úgy történik, hogy az információkat egy vezérfonálra fűzzük fel, amely elvezethet a diagnosztikai felmérés/beavatkozás szükségességének megértéséhez, - etikai követelmények szem előtt tartása fontos, - a személy és családja, pedagógusa név szerint nem lehet az olvasó számára pontosan azonosítható, - ez annál fontosabb, minél súlyosabb a probléma.
- A felmérés/ beavatkozás célja, - volt-e terv a probléma okainak azonosítására, volt-e terv a beavatkozás főbb lépéseire vonatkozóan?
- A felméréshez/ tanácsadó/terápiás foglalkozáshoz használt módszer(ek), eszközök:
 - közvetlen, kliens(ek)re irányuló vizsgálat/tanácsadás/terápia esetén: módszer vagy területspecifikus képzésben elsajátított, nevesíthető felmérő módszer (pl. teszt, interjú), tanácsadási/terápiás módszerek, képzést igénylő módszer esetén a módszerhez tartozó eszközök, saját készítésű eszközök, digitális eszközök, más segédeszközök,

² Kivéve az iskolában és óvodában dolgozó pszichológusokat, akikre munkájuk jellegéből adódóan a következő szempont érvényes: Az óvodában, iskolában dolgozó pszichológusok esetében az egyéni esettanulmánynál előírt öt ülésbe a klienssel történő közvetlen foglalkozás mellett beletartozhat a kliens problémájában érintett személyekkel (pl. szülők, pedagógusok) folytatott konzultáció, illetve a kliens közvetlen társas környezetével (csoport, osztály) való foglalkozás is. Az esetleírásban az esettanulmány szempontsorának alpontjait értelemszerűen szükséges alkalmazni a gyerek/serdülő kliensre és a vele kapcsolatban álló „a kliens problémájában érintett” szereplőkre.

- a kliensre irányuló felméréshez/tanácsadáshoz/terápiához társuló indirekt szolgáltatás, konzultáció szülővel, pedagógussal, a kliens fejlesztésben résztvevő más szakemberrel.
- f) A találkozások sorrendjében adjunk leírást az ülésekről - úgy, hogy az ülések tartalma, története elkülöníthető legyen, - az ülések bemutatása tartalmazzon mintavétel jellegű leírást a kliens és a segítő közötti interaktív kapcsolatáról, akár fejlesztő eljárásról, nem verbális elemeket magában foglaló terápiáról, vagy verbális elemekkel dolgozó tanácsadásról/terápiáról/ felmérésről legyen szó.
- g) Az ülések leírása tartalmazzon reflexiót, - szándékaink, a kívánt cél elérése, csalódottság, öröm, elégedettség, esetvezetéssel, viszont-áttétellel kapcsolatos érzelmek, gondolatok területéről.
- h) Összegzés, a felmérés/ beavatkozás teljes folyamatára vonatkozó megvalósulás elemzése. A megvalósulást abból a szempontból is szükséges elemezni, hogy mennyiben tért el a kitűzött céltól, a tapasztalatok alapján módosítási, fejlesztési javaslatok megfogalmazása.

Útmutatás a diagnosztikus folyamatról készült esettanulmány tartalmi elemeihez:

- a) A diagnosztikai felmérés/beavatkozás indoka: a referáló személy státuszának megnevezése, a referált diagnosztikai helyzet megnevezése, a klienssel való első kapcsolatfelvétel módja.
- b) A diagnosztikai folyamat szükségességének bemutatása: az előzmények rövid összegzése reflexiókkal.
- c) Anamnézis (előtörténetre vonatkozó adatok) felvétele, leírása: az élettörténet leírása úgy történik, hogy az információkat egy vezérfonálra fűzzük fel, amely elvezethet a diagnosztikai felmérés/beavatkozás szükségességének megértéséhez, - etikai követelmények szem előtt tartása fontos, - a személy és családja, pedagógusa név szerint nem lehet az olvasó számára azonosítható.
- d) A felmérés/ beavatkozás célja, - a diagnosztikus folyamat hipotézise, a tervezett főbb lépések, az alkalmazni kívánt módszerek és eszközök ismertetése.
- e) A diagnosztikai felmérésben/beavatkozásban ténylegesen alkalmazott módszer(ek), eszközök megnevezése, különös tekintettel az értékelt pedagógus egyéni tevékenységére, részvétele a diagnózis és javaslat kialakításában.
- A diagnosztikai felméréshez/beavatkozáshoz társuló indirekt szolgáltatás pl. szülőkonzultáció, pedagóguskonzultáció, vagy más a kliens korábbi felmérésében, ellátásában résztvevő szakemberrel folytatott konzultáció.
- f) A diagnosztikai folyamat leírása tartalmazzon reflexiót, - szándékaink, a kívánt cél elérése, csalódottság, öröm, elégedettség, a megmondást, közlést kísérő érzelmek, gondolatok.
- g) Összegzés, a diagnosztikai felmérés/ beavatkozás teljes folyamatára vonatkozó megvalósulás elemzése (a megvalósulást abból a szempontból szükséges elemezni,

hogyan mennyiben tért el a kitűzött céltól, a tapasztalatok alapján javaslatok megfogalmazása).

- h) Megjegyzések: olyan észrevételek leírása, amelyeket a fenti szempontrendszer nem tartalmaz, de a dokumentum feltöltője fontosnak tart.

Az esettanulmányhoz kapcsolódó reflexió elemei: (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. **Leírás:** a problémahelyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. **Elemzés/érvelés:** annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. Az esetleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.
3. **Önértékelés:** mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább a kliensekre és önmagunkra nézve, valamint a szülőkre, pedagógusokra és más a kliens ellátásában közreműködő segítőkre, mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon. (A cselekvés utáni reflexió.)

F) Egyéni fejlesztési terv

A fejlesztésbe bevont kliens/ellátott/tanuló megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A kliens/ellátott gyermek óvodai csoportja/tanuló évfolyama/osztályfoka/életkora.

A feltöltés feltételei:

- a) az egyéni fejlesztési terv szakterületi ellátáshoz kapcsolódik,
- b) a tervezett fejlesztés időtartama három hónap (indokolt esetben a fejlesztési ciklus szakterülettől függően változhat),
- c) feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás az egyéni fejlesztési terv elemeire:

Az egyéni fejlesztés indoka (szakértői véleményben, szakterületi véleményben foglalt állapotjellemező, diagnózis megnevezése: tanulási nehézség, beilleszkedési, magatartási nehézség, tanulási zavar, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, részletes megnevezésre példák: az egyensúly-érzékelés zavara és a bizonytalan testséma, a nagy és a finommozgás koordinációjának zavara, alakfelismerési zavar, az egymásutániség felépítésének zavara, vagy kiemelkedő képesség, tehetség, az átlagosnál gyorsabb haladási sebesség, más is, több is megnevezhető).

Az egyéni fejlesztés szükségessége azonosításának módja (orvosi/szakszolgálati szakértői és szakterületi vélemény, más is javasolható).

A fejlesztés területe (tevékenységi terület, képesség stb.).

Az egyéni fejlesztés formái és gyakorisága (egyéni foglalkozás, hetente egy órában, más forma és gyakoriság is bevonható).

Az egyéni fejlesztéshez használt módszer(ek), eszközök:

- közvetlen, kliensre irányuló fejlesztés esetén: módszer- vagy területspecifikus képzésben elsajátított, nevesíthető fejlesztő módszer, a képzést igénylő módszerhez tartozó eszközök, saját készítésű fejlesztő eszközök, digitális eszközök, más segédeszközök,
- egyéni fejlesztéshez társuló indirekt szolgáltatás, konzultáció esetén: szülőkonzultáció, pedagóguskonzultáció, vagy más a kliens fejlesztésében közreműködő szakemberrel megvalósult konzultáció, egyéni fejlesztéssel párhuzamos csoportos fejlesztés.

A fejlesztés során elért eredmény mérésének, értékelésének eszközei: (sztenderdizált teszt, fejlődési skála, viselkedési skála, saját kialakítású felmérő eszköz, digitális és más eszközök).

A fejlesztés 3 hónapos időtartamra vonatkozó, forgatókönyvszerű, foglalkozásokra bontott tematikája, a fejlesztés megvalósulásának leírása.

Az egyéni fejlesztés eredménye vagy hiánya (a kliens kiinduló állapotjellemzői és a 3 hónappal későbbi fejlesztett állapotjellemzői közötti eltérés, változás vagy annak hiánya, - lehetőleg mérésre támaszkodva, - a pozitív, a negatív eredmény vagy a változás hiányának magyarázata).

Az egyéni fejlesztési tervre vonatkozó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. **Leírás:** a problémahelyzet/pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. **Elemzés/érvelés:** annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. (A cselekvés előtti reflexió.)
3. **Önértékelés:** mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább az ellátottakra és önmagunkra nézve, a szülőre, valamint a fejlesztésben közreműködő más szakemberekre és mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon. (A cselekvés utáni reflexió.)

G) Szakmai, szakma- és ágazatközi együttműködés esettanulmány

Az együttműködésben részt vevő intézmények nevének szerepeltetése mellett a személyek, csoportok megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A feltöltés feltételei:

- a) Az együttműködés szakmai, szakma- és ágazatközi kapcsolatokban, partnerek bevonásával valósul meg.
- b) Az együttműködést megállapodás, szerződés, közös rendezvény, dokumentum vagy más produktum tanúsítja.
- c) Az együttműködés folytonossága igazolható.
- d) Feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás az együttműködés bemutatásához:

- a) Az együttműködésben résztvevők (személyek, csoportok, intézmények) rövid bemutatása, azon jellemzők kiemelésével, melyek fontosak a kapcsolatban.
- b) Az együttműködés célja, tartalma, tervezett időtartama a partnerek kölcsönösségében rejlő előnyök bemutatásával.
- c) Az együttműködési feltételek, alkalmak az érdemi események folyamatba rendezett leírása.
- d) Az együttműködésben rejlő kölcsönös előnyök kifejtése.
- e) Az együttműködés kapcsolódása a szakterületi tevékenységhez.
- f) Az együttműködés megvalósítása során alkalmazott módszerek, eszközök ismertetése, ideértve a digitális technológia biztosította eszközöket is.
- g) Az együttműködés valamely választott szakaszának részletes leírása, ennek dokumentumai.
- h) A választott együttműködési szakasz történéseinek reflexiója, az eseményekben rejlő értékek megnevezésével és kiemelésével.
- i) Összegzés, az együttműködési folyamatról, az áttekintett megvalósulás elemzése abból a szempontból, hogy az események és történések mennyiben szolgálták a kitűzött cél elérését, megfelelően szolgálták-e a szakterületi tevékenységet.
- j) Amennyiben szükséges, korrekciós javaslatok megfogalmazása.
- k) Megjegyzések: olyan további észrevételek leírása, amelyeket a fenti szempontrendszer nem tartalmaz, de a dokumentum feltöltője fontosnak tart.

Az szakmai, szakma-és ágazatközi együttműködés esettanulmányhoz kapcsolódó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. Leírás: az együttműködés folyamatának leírásához kapcsolódó személyes észrevételek, esetleg kritikai megjegyzések.

2. Elemzés/érvelés: A tevékenységek leírása, indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. Az esetleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.

3. Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az együttműködésben résztvevőkre, az együttműködésben résztvevő szervezetekre, mit kellene változtatni, a cél elérésre és az érintett személyek, csoportok, intézmények érdekeire való tekintettel. Az együttműködés bemutatása közben már kifejtett reflexiók az együttműködési bemutató külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.

H) Szakterületi vélemény

A fejlesztésbe bevont kliens/ellátott/tanuló megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A kliens/ellátott gyermek óvodai csoportja/tanuló évfolyama/osztályfoka/életkora.

A feltöltési feltételei:

- a) A szakterületi vélemény nem lehet 1 évnél régebbi.
- b) A szakterületi véleménynek pedagógiai szakszolgálatban szervezett bármely szakterületi ellátás keretében kellett keletkeznie (korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás, konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás, kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása során) pedagógiai vagy pszichológiai célú megfigyelés, állapotfelmérés összegzése, összefoglalása, ami a kliens ellátásához kapcsolódik.
- c) A szakterületi vélemény személyi azonosításra alkalmas adatait úgy kell megváltoztatni, hogy a személyi adatvédelemnek és a szakmai etikai követelményeknek megfeleljen, ez vonatkozik a szülő/gondozó adataira is, ugyanakkor a problémák és a döntést befolyásoló adatok megtalálhatók legyenek benne, intézményeket azonban szükséges megnevezni.
- d) A szakterületi vélemény formai és tartalmi elemei a szakterületi protokollokban vannak kifejtve, a szakterületi vélemény feltöltőjének ez nyújt támpontot a minőségi követelmények teljesítéséhez.
- e) Feltöltés PDF formátumban.

A szakterületi véleményre vonatkozó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. **Leírás:** a pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
2. **Elemzés/érvelés:** annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. (A szakterületi véleményírás előtti reflexió.)
3. **Önértékelés:** mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább a kliensekre és önmagunkra nézve, és mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon. (A cselekvés utáni reflexió.) Ezt akkor alkalmazzuk, ha általunk elkészített szakterületi véleményt elemzünk, illetve a szakterületi véleményírásban való részvételünket, részfeladatainkat elemezzük. Részfeladatok végzése esetén is szükséges a szakterületi vélemény teljes tartalmára adott reflexió.

I) Eszközfejlesztés

Az eszköz azonosításához szükséges adatok megadása: fejlesztésének, kipróbálásának, alkalmazásának, megtekinthetőségének helye és ideje.

A feltöltés feltételei:

- a) Az eszköz egyéni fejlesztésű legyen.
- b) Csoportos fejlesztés esetén a fejlesztésben résztvevők nyilatkozata arról, hogy hozzájárulnak az eszköz bemutatásának feltöltéséhez.
- c) Az eszköz bemutatása leírással és/vagy fotók segítségével.
- d) Az eszköz használata túlmutat a fejlesztő személyes használatán.
- e) Feltöltés PDF formátumban.

Szemponstör az eszköz bemutatásához (az eszköz bemutatása, beleértve a fejlesztés, kipróbálás és alkalmazás feltételeit, eseményeit is):

- a) Ha készült használati útmutató vagy felhasználási eljárás, annak ismertetése.
- b) Az eszköz fejlesztésének leírása, az eszköz bemutatása, ideértve a hagyományos fejlesztő eszközök mellett a saját fejlesztésű digitális eszközöket is.
- c) Csoportos eszközfejlesztés esetén a feltöltő részvételének aránya, megnevezve az eszköz azon elemeit, melyek fejlesztésében önállóan vett részt.
- d) Az eszköz kipróbálásának szakasza, különös tekintettel a korrekcióra, visszajelzések figyelembevételére.
- e) Szakszolgálati terület(ek), ahol az eszköz használható.
- f) Szakszolgálati tevékenység(ek), amiben az eszköz használható.

- g) Milyen előzetes kompetenciákat igényel az eszköz használata a kientstől, illetve a szakembertől?
- h) Milyen infrastrukturális, illetve tárgyi környezet szükséges a használatához?
- i) Kapcsolódik-e a használatához baleseti forrás? Ha igen, milyen óvintézkedések kívánatosak azok elkerülése érdekében?
- j) Az eszköz használatával eddig szerzett tapasztalatok bemutatása. Saját tapasztalat, vagy más használoktól kapott visszajelzések. Ha lehetséges, ezen dokumentumok feltöltése.
- k) Amennyiben kapcsolódik hozzá kutatás, sztenderdizálás, annak bemutatása.
- l) Az eredmények összevetése - amennyiben ez lehetséges - más hasonló ismert eszközzel szerzett adatokkal, eredményekkel.
- m) Továbbfejlesztési és/vagy adaptálási és/vagy korrekciós lehetőségek.
- n) A szerző, fejlesztő reflexiója a fejlesztési, illetve használati folyamatra vonatkozóan.
- o) Továbbá minden olyan információ, ami fontos lehet, de a fenti szempontsor nem tér ki rá.

Az eszközfejlesztéshez kapcsolódó reflexió elemei (önálló dokumentum feltöltése):

1. Leírás: az eszközfejlesztés folyamatának leírásához kapcsolódó személyes észrevételek, esetleg kritikai megjegyzések.

2. Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért fejlesztettük az adott eszközt, használata során szerzett tapasztalatok, a továbbfejlesztés korrekció elemzése. (A cselekvés előtti és utáni reflexió.) Az eszközfejlesztés bemutatása közben már kifejtett reflexiók a külön megírandó reflexiónál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.

3. Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az együttműködésben résztvevőkre, mit kellene változtatni, a célérésre és az érintett személyek, csoportok, intézmények érdekeire való tekintettel. A cselekvés utáni reflexió. (Az eszközfejlesztés bemutatása közben már kifejtett reflexiók a külön megírandó reflexiónál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.)

J) Konzultációs esettanulmány

A konzultációba vont szülő/pedagógus/szakember (egyén vagy csoport) megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

Az egyéni vagy csoportos konzultáció helyszíne, befogadó intézmény megnevezése.

A feltöltés feltételei:

- a) Ebben a dokumentumban a konzultációt, mint indirekt szolgáltatást szükséges értelmezni, mely a gyermek/tanuló, illetve e személyek csoportja érdekében folyik, de nem közvetlenül a gyermekkel/tanulóval, illetve csoportjukkal történik, hanem a velük foglalkozó szülővel/pedagógussal/szakemberrel, illetve személyek csoportjával (csak az így értelmezett dokumentum tartalma értékelhető).
- b) A feltöltött dokumentum nem lehet 5 évnél régebbi.
- c) A dokumentumnak a pedagógiai szakszolgálatban folyó munkához kell kapcsolódnia.
- d) A dokumentumban a személyi azonosítás elkerülésére a személyes adatokat úgy kell megváltoztatni, hogy a személyi adatvédelemnek és a szakmai etikai követelményeknek megfeleljen, ez vonatkozik a szülő/pedagógus adataira is, ugyanakkor a problémák és a döntést befolyásoló adatok megtalálhatók legyenek benne, intézményeket azonban szükséges megnevezni.
- e) Feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás a konzultációs esettanulmány elemeihez:

- a) A konzultáció a szakterületi munka mely területéhez, ellátási fázisához kapcsolódik?
- b) A konzultáció szükségességének indoka, különös tekintettel a konzultációba vont személyre vagy személyekre.
- c) A konzultáció kapcsolódik-e foglalkozásba, fejlesztésbe, terápiába vont gyermekhez, tanulóhoz?
- d) A konzultációban résztvevő(k) (szülő/pedagógus/szakember) bekerülésének indoklása, az egyén vagy csoport bemutatása.
- e) A konzultáció kereteinek és feltételeinek bemutatása (gyakoriság, a konzultációs helyszín adottságai, tervezett időtartam, egyéni, csoportos).
- f) A konzultáció folyamatának tervezése, benne a célok meghatározása.
- g) A konzultáció folyamatában használt technika megnevezése és bemutatása. Ha a konzultáció nem személyes jelenléttel valósul meg, a digitális eszközök, platformok és módszerek ismertetése
- h) Amennyiben az egyéni vagy csoportos konzultáció közvetlenül kapcsolódik gyermek/tanuló ellátásához, a konzultáció hatása a fejlesztő/terápiás folyamatra.

- i) Esetleges elakadások, problémák a konzultációs folyamatban. Ezek megoldása.
- j) A találkozások sorrendjében készüljön leírás a konzultációs alkalmakról, legalább három alkalomról készüljön olyan részletezettségű, hogy az alkalmas legyen a kliens/ek és a konzultációt vezető szakember kapcsolatának, felkészültségének bemutatására.
- k) Az egyes ülésekhez kapcsolódhatnak reflektív észrevételek. A tervezett és a megvalósult tartalom, továbbá a tervezett cél és az elért eredmény összevetésének gondolati és érzelmi vetületéről.
- l) Összegzés, a konzultáció teljes folyamatára vonatkozó megvalósulás elemzése (a megvalósulást abból a szempontból szükséges elemezni, hogy mennyiben tért el a kitűzött céltól, a tapasztalatok alapján javaslatok megfogalmazása).
- m) Továbbá minden olyan információ, ami fontos lehet, de a fenti szempontsor nem tér ki rá.

A konzultációs esettanulmányhoz kapcsolódó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. Leírás: a konzultáció folyamatának leírásához kapcsolódó személyes észrevételek, esetleg kritikai megjegyzések.

2. Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. A cselekvés előtti reflexió. (A konzultációs esetleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben).

3. Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink a konzultációban résztvevőkre, mit kellene változtatni, a cél elérésre és az érintett személyek, csoportok érdekeire való tekintettel. A cselekvés utáni reflexió. (A konzultációs esetleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben).

K) Csoportos esettanulmány

A fejlesztő/terápiás/tanácsadó csoport megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás helyszíne, befogadó intézmény megnevezése.

A feltöltés feltételei:

- a) Ebben a dokumentumban a csoportos beavatkozás kliensei a gyermekek/tanulók.
- b) 1-3 alkalommal ugyanazon csoporttal megvalósuló beavatkozást akkor lehet itt feltölteni, ha csoportos krízisintervencióról szól az esettanulmány tartalma.
- c) Nem krízisintervencióra vonatkozó csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás esetén legalább 4, egymást követő ülésnek meg kellett valósulnia.

- d) A kizárólag csoportos felmérést tartalmazó leírások nem ehhez a dokumentumtípushoz tartoznak.
- e) A feltöltött dokumentum nem lehet 5 évnél régebbi.
- f) A dokumentumnak a pedagógiai szakszolgálatban folyó munkához kell kapcsolódnia.
- g) A dokumentumban a személyi azonosítás elkerülésére a személyes adatokat úgy kell megváltoztatni, hogy a személyi adatvédelemnek és a szakmai etikai követelményeknek megfeleljen, ez vonatkozik a szülő/pedagógus adataira is, ugyanakkor a problémák és a döntést befolyásoló adatok megtalálhatók legyenek benne, intézményeket azonban szükséges megnevezni.
- h) Feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás a csoportos esettanulmány elemeihez:

- a) A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás a szakterületi munka mely területéhez, ellátási fázisához kapcsolódik?
- b) A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás szükségességének indoka, különös tekintettel a csoportos fejlesztésbe/terápiába/tanácsadásba vont személyre vagy személyekre.
- c) A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás kapcsolódik-e más szakszolgálati foglalkozásba, fejlesztésbe, terápiába vont gyermekhez, tanulóhoz?
- d) A csoportos fejlesztésben/terápiában/tanácsadásban részt vevő gyerekek/tanulók bekerülésének indoklása, a csoport bemutatása.
- e) A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás kereteinek és feltételeinek bemutatása (gyakoriság, a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás helyszínének adottságai, tervezett időtartam, egyéni, csoportos).
- f) A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás folyamatának tervezése, benne a célok meghatározása.
- g) A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás folyamatában használt technikák, módszerek, hagyományos és digitális eszközök megnevezése és bemutatása. Ha a tanácsadás nem személyes jelenléttel valósul meg, a digitális eszközök, platformok és módszerek ismertetése.
- h) Amennyiben a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás közvetlenül kapcsolódik gyermek/tanuló ellátásához, a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás hatása a fejlesztő/terápiás folyamatra.
- i) Esetleges elakadások, problémák a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás folyamatban. Ezek megoldása.
- j) A találkozások sorrendjében készüljön leírás a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás alkalmáról, legalább 4 alkalomról (krízisintervenció esetén 1-3) készüljön olyan részletezettségű, hogy az alkalmas legyen a kliensek és

a csoportos fejlesztést/terápiát/tanácsadást vezető szakember kapcsolatának, felkészültségének bemutatására.

- k) Az egyes ülésekhez kapcsolódhatnak reflektív észrevételek a tervezett és a megvalósult tartalom, továbbá a tervezett cél és az elért eredmény összevetésének gondolati és érzelmi vetületéről.
- l) Összegzés, a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás teljes folyamatára vonatkozó megvalósulás elemzése (a megvalósulást abból a szempontból szükséges elemezni, hogy mennyiben tért el a kitűzött céltól), a tapasztalatok alapján javaslatok megfogalmazása).

A csoportra vonatkozó esettanulmányhoz kapcsolódó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. Leírás: a csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás folyamatának leírásához kapcsolódó személyes észrevételek, esetleg kritikai megjegyzések.

2. Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. A cselekvés előtti reflexió. (A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás eseteleírás közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.)

3. Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink a csoportos fejlesztésben/terápiában/tanácsadásban résztvevőkre, mit kellene változtatni, a cél elérésre és az érintett személyek, csoportok érdekeire való tekintettel. A cselekvés utáni reflexió. (A csoportos fejlesztés/terápia/tanácsadás eseteleírása közben már kifejtett reflexiók az esettanulmány külön megírandó reflexiójánál felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.)

L) Esetmegbeszélő munka

Az esetmegbeszélésben részt vevő személy/csoport/munkahelyi közösség megjelenítése: jeligével, szimbólummal.

Az esetmegbeszélés helyszíne, befogadó intézményének megnevezése.

A feltöltés feltételei:

- a) A feltöltött dokumentum nem lehet 1 évnél régebbi.
- b) A dokumentumnak a pedagógiai szakszolgálatban folyó munkához kell kapcsolódnia.
- c) A dokumentumban a személyi azonosítás elkerülésére a személyes adatokat úgy kell megváltoztatni, hogy a személyi adatvédelemnek és a szakmai etikai

követelményeknek megfeleljen, ez vonatkozik a személyek, csoportok, munkatársak adataira is, az intézményeket azonban szükséges megnevezni,

d) Feltöltés PDF formátumban.

Útmutatás az esetmegbeszélő munka elemeihez:

- a) Az esetmegbeszélés szereplőinek bemutatása, továbbá a helyszín, a gyakoriság és a keretek megadása.
- b) Az esetmegbeszélés célja, a résztvevők csatlakozásának módja és indítéka.
- c) Az esetmegbeszélés vezetésének módszertani, technikai megoldásai.
- d) Az esetmegbeszélés résztvevőivel való együttműködés színvonala.
- e) A csoportműködés érdekében tett beavatkozások jellemzői.
- f) Az esetmegbeszélés során megmutatkozó érzelmi és indulati viszonyulások, csoportdinamikai folyamatok kezelésének módja.
- g) Az esetmegbeszélésben végzett munkájának erősségei, gyengeségei.
- h) Az esetmegbeszélés folyamatából legalább három alkalomról készüljön olyan részletezettségű leírás, hogy az tükrözze a munka szakmai színvonalát, jellemző problémáit és azok megoldásait, a csoporttagok aktív közreműködését, az esetmegbeszélő csoportot vezető szakember felkészültségét.

Az esetmegbeszéléshez kapcsolódó reflexió elemei (feltöltése önálló, külön dokumentumban):

1. Leírás: az esetmegbeszélés folyamatának leírásához kapcsolódó személyes észrevételek, esetleg kritikai megjegyzések. Reflektív áttekintés az esetmegbeszélés meghatározott időtartamú munkájára, történésekre, előrehaladásra, elakadásra, módszertani/technikai kérdésekre.

2. Elemzés/érvelés: annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. A cselekvés előtti reflexió. (Az esetmegbeszélő munkát bemutató dokumentum elkészítése közben már kifejtett reflexiók felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben.)

3. Önértékelés: mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az esetmegbeszélésben résztvevőkre, mit kellene változtatni, a cél elérésére és az érintett személyek, csoportok érdekeire való tekintettel. A cselekvés utáni reflexió. (Az esetmegbeszélő munkát bemutató dokumentum elkészítése közben már kifejtett reflexiók felhasználhatók és megismételhetők, de újabb összerendezésben).

M) Szempontsor a reflexió készítéséhez

A reflexió elemei:

- 1. Leírás:** a problémahelyzet/ pedagógiai helyzet ismertetése, ha ez már a dokumentumban megtörtént, csak utalás a dokumentum megfelelő pontjaira.
- 2. Elemzés/érvelés:** annak indoklása, hogy miért tesszük azt, amit teszünk, és miért választjuk azt a megoldást adott helyzetben, amelyet választunk. (A cselekvés előtti reflexió. Ezt akkor alkalmazzuk, ha csak tervet készítünk, óratervet, foglalkozástervet, egyéni fejlesztési tervet.)
- 3. Önértékelés:** mérlegelnünk kell, hogy milyen következményekkel jártak cselekedeteink az érdekelt felekre, leginkább a kliensekre és önmagunkra nézve, és mit kellene esetleg változtatni a gyakorlatunkon. (A cselekvés utáni reflexió. Ezt akkor alkalmazzuk, ha már megvalósítottunk valamilyen foglalkozástervet, ha esettanulmányt elemzünk, ha elkészített szakvéleményt elemzünk.)

A reflexiók áttekintésekor hasznos lehet a következő ellenőrző kérdéssor:

1. A probléma leírása vagy a pedagógiai helyzet leírása pontos és szakszerű-e?
2. A reflexió pusztán leírás vagy olyan leírás, amelyet elemzés, érvelés és értékelés is követ?
3. Az elemzés, érvelés, értékelés tényekkel megfelelően alá van-e támasztva?
4. Figyelembe veszi-e az elemzésnél a körülményeket, a kontextust?
5. Az elemzésben/érvelésben elvekre, szakmai tudására támaszkodik-e?
6. Figyelembe veszi-e az etikai szempontokat?
7. Figyelembe veszi-e – ha vannak – a külső visszajelzéseket? (pl. a kliensek, kollégák, szülők, vezetők, pedagógusok és más szakemberek visszajelzéseit.)
8. Kritikusan értékeli-e a gyakorlatát?
9. Elég világos és szabatos-e a megfogalmazás?
10. A megfelelő szakmai nyelvezetet használja-e?

Megjegyzés:

- a) A reflexiókat minden dokumentumhoz önálló dokumentumként kell feltölteni.
- b) A reflexióban utalni kell a dokumentum azon részére, amelyre a reflexió vonatkozik.
- c) A dokumentum részleteihez fűzött reflexiókat összegző formában is fontos összerendezni és újrafogalmazni.

N) Reflektív értékelő interjú kérdések

A példák csak hozzávetőleges mintaként szolgálnak annak érzékeltetésére, hogy milyen kérdések hangozhatnak el az értékelő interjú során.³

- Milyen lépéseket tett annak érdekében, hogy kapcsolatot alakítson ki a klienssel?
- Milyen készségeket, megközelítéseket alkalmaz, amikor ezzel és ezzel a problémahelyzettel találja szemben magát?
- Mi volt (egy adott konkrét helyzetben) a legnagyobb aggodalma, és ezt hogyan próbálta feloldani?
- Milyen korábbi tapasztalatai vannak, amelyek kapcsolatba hozhatók a jelen problémával?
- Milyen erősségeire építhet a problémamegoldás során?
- Milyen személyes korlátokat él meg az adott helyzettel kapcsolatban?
- Az erősségei és korlátai hogyan hatnak arra a szerepre, hogy elősegítse a kliensnél a változás létrejöttét?
- Milyen határai vannak itt és most az Ön segítő szerepének?
- Bizonyos módszerek, eszközök vagy eljárások kedvelése hogyan befolyásolja a kliensekkel való kapcsolatát?
- Munkájában mely esetekben, milyen gyakorisággal és milyen hatékonysággal alkalmaz digitális eszközöket?
- Milyen élményei vannak a szülőkkel, családtagokkal történő együttműködésben?
- Milyen élményei vannak a munkatársakkal történő együttműködésében?
- Hogyan tud más intézmények szakembereivel együtt dolgozni, együttműködni?
- Milyen tapasztalata van a kliens és a segítő szakember közötti kulturális különbségek tekintetében?
- A kulturális háttérbeli különbségek hogyan befolyásolják a kliensekkel kialakított kapcsolatot?
- Hogyan tudja felhasználni a megértett különbségeket a változás hajtóerejeként mint szakember?
- Melyik az a 2-3 etikai dilemma, amivel rendszeresen találkozik a munkahelyén?
- Milyen típusú problémákkal vagy szükségletekkel keresik meg a munkahelyén?
- Jellemezze azokat a modelleket, amiket tipikusan használ a felmérések és beavatkozások során?

³Best Practice Guidelines Reflective Supervision, (2009) Michigan State University

- Hogyan alakít ki beavatkozási tervet a munkahelyén?
- A munkahelye vagy más intézmények miként juttatják kifejezésre, hogy eredményeket várnak Öntől? Miként reagál erre?
- Milyen kihívásokkal kell szembenéznie a munkahelyének, amely most befolyásolja az Ön munkáját is?